

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

кандидаткиња: **Миланка Станкић**

тема: **Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности** (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none">1. Датум и орган који је именовано комисију : 20. мај, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Оливера Радуловић, редовни професор, Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 30. јул 2014. Филозофски факултет у Новом Саду; др Гордана Штасни, ванредни професор, Српска филологија, 28. март 2013. Филозофски факултет у Новом Саду; др Вељко Брборић, ванредни професор, Српски језик, 24. јануар 2012. Филолошки факултет у Београду.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none">1. Име, име једног родитеља, презиме: Миланка (Ратко) Станкић2. Датум рођења, општина, република: 12. мај 1964. Бачка Топола, Република Србија3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 2.11.2013. Филозофски факултет у Новом Саду, <i>Култура изражавања у настави српског језика у основној школи</i>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Српски језик и лингвистика
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године)
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са знаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.
<p>У докторској дисертацији Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године) истраживања су усмерена на трагање за иновативним начинима повезивања наставе језика са наставом књижевности како би се, непосредно, утицало на квалитет наставног процеса, односно, посредно, на подизање нивоа знања и резултата на завршним испитима. Полазећи од тезе да је мотивисан и ангажован ученик и активни учесник наставног процеса, способан да стечена знања из језичке културе примени у рецепцији књижевног дела – доказано је у дисертацији да се корелацијом и интеграцијом ова два подручја рада на часовима српског језика и књижевности у средњој школи постиже бољи успех ученика на такмичењима и пријемним испитима.</p> <p>Докторска дисертација се састоји од теоријског дела и емпиријских истраживања. Основне целине у раду су: <i>Корелација и иновације у настави, Корелацијско-интеграцијске методе у настави књижевности и српског језика, Методичке апликације и Емпиријска</i></p>

истраживања. Дисертација има: 223 страна, 8 поглавља, 57 слика, 56 графикана, 147 библиографских јединица и 5 прилога.

У **првом делу** дисертације који је насловљен као *Увод* (8–19 стр.) одређене су основне области којима се кандидаткиња бавила, постављени су: предмет, циљ и задаци истраживања, дефинисане су основне одреднице наставе Српског језика и књижевности у средњој школи, дат је кратак увид у релевантну литературу. **Прва целина**, названа *Корелација и иновације у настави* (20–52 стр.) истражује иновативне начине реализације наставе: као што је диференцирана настава и учење на даљину. Посебна пажња у овом делу рада посвећена је самом појму корелација и проналажењу различитих начина повезивања градива из граматике и интерпретације књижевног текста. **Друга целина** именована као *Корелацијско-интеграцијски систем наставе књижевности и српског језика и начини побољшања рецепције књижевности* (56–88 стр.) истражује могућности унапређивања наставног процеса и корелације између наставе српског језика и наставе књижевности, али и саме рецепције књижевног текста. Понуђена су решења која ће утицати на побољшање рецепције: античке књижевности, књижевности ренесансе и барока, класицизма, просветитељства, реализма, експресионизма и надреализма. Осим прегледа ставова изнесених у научној литератури, дата су и конкретна решења за реализацију часова из тих области. У **трећој целини**, која је именована као *Методичке апликације* (95–130 стр.), ауторка се бави трагањем за конкретним начинима реализације наставе у средњим школама где су наставници Српског језика и књижевности у могућности да применом корелације и интеграције анализирају народну и ауторску књижевност, у оквиру тога и лирски и епски књижевни род, односно приповетку и роман као књижевне врсте. Дати су и примери из наставне праксе, испитани начини на које је могуће, путем пројектних активности, оживети језик Петра Кочића и компаративно приступити делу Меше Селимовића. У **четвртном делу** *Емпиријска истраживања* (133–158 стр.), осим дефинисања предмета и циља истраживања, дата је основна хипотеза и осмишљени су анкетни листићи који су понуђени узорку од 250 ученика у три средње школе у Суботици. Само једна анкета била је отвореног типа и на основу ученичких одговора може се сагледати реално стање у настави Српског језика и књижевности у средњој школи. У овом делу дисертације приказани су и графички дијаграми који документују ученичке одговоре. У **петом делу** који носи назив *Закључци* (159–162 стр.) сумирани су исходи до којих се дошло истраживачким радом у дисертацији, како теоријским прегледом стручне литературе тако и анализирањем анкетног истраживања са ученицима. У **шестом делу** *Литература* (162 – 171 стр.) дат је опсежан преглед литературе која је релевантна за тезу. **Седми део** докторске дисертације тиче се биографије аутора (171 – 172стр.), а **последњи део** именован као *Прилози* (172 – 219 стр.) поткрепљује спроведена истраживања. У последњем делу дисертације приказани су реализовани семинари са наставницима, предложени начини обележавања значајних датума који су у вези са предметом Српски језик и књижевност, сугерисано је укључивање ученика на литерарне конкурсе и разматране друге могућности унапређења наставе.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Миланка Станкић у докторској тези насловљеној *Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године)* добро је одговорила на тему. Теза је написана са одговарајућим познавањем науке о настави а уз примену богатог наставног искуства те је то њен најизразитији квалитет. Увод тезе је добро и тачно постављен а предмет, циљеви и задаци истраживања одговарају теми рада. Друга целина именована као *Корелацијско-интеграцијски систем наставе књижевности и српског језика и начини побољшања рецепције књижевности*, добро конципирана и опсежно истражена, пропитује могућности задате теме и бави се унапређењем наставе уз понуђена решења за њено унапређење. *Методичке апликације* као трећа целина тезе наставља ваљаним усмерењем нудећи бројне примере потврђене у наставној пракси. Кандидаткиња врши хоризонтална и вертикална повезивања наставе језика и књижевности стављајући у први план поетику како правца који истражује тако и поетику жанра. У четвртом делу *Емпиријска истраживања* Миланка Станкић добро одређује премисе емпиријског истраживања које потом потврђује анализом анкете спроведене на замашном корпусу од 250 испитаника. У петом делу који носи назив *Закључци* добро су изведени закључци истраживања спроведеног у докторској тези. Одељак *Литература* даје опсежан списак научне литературе који је одговарајући за испитивану проблематику. *Прилози* додатно обогаћују рад јер сведоче о примени корелацијско-интеграцијског система у настави.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

уз напомену:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Станкић, Миланка, *Вежбе и контролни задаци за ученике од 5. до 8. разреда*, Суботица, 1996.
2. Станкић, Миланка, *Језик кроз игру*, Суботица, 1996 – методички приручник за додатну наставу .
3. Станкић, Миланка, *Језикостилска анализа као интеграциони чинилац интерпретације књижевног текста на примеру „Плаве џамије“ Милорада Павића према моделу „Корак ка култури“*, Хоризонти, конференција Високе школе струковних студија за образовање васпитача, Суботица, 2012 .
4. Станкић, Миланка, *„Корак ка култури“; корелацијски-интегративни начин повезивања садржаја различитих дисциплина у настави*, Симпозијум Свеучилишта Јурја Добриле, Пула, 2013.
5. Станкић, Миланка, *Корелацијско-интегративни приступ у организовању припрема за извођење екскурзије у шестом разреду основне школе*, Други скуп младих лингвиста, Крагујевац, 2010.

6. Станкић, Миланка, *Од „Сјећања“ до „Тврђаве“ Меше Селимовића – полазишта и стилске особености*, Сарајевски филолошки сусрети, Сарајево, 2010.
7. Станкић, Миланка, *Примењена корелација у функцији развијања културе изражавања*, Учитељски факултет на мађарском језику, Суботица, 2013.
8. Станкић, Миланка, *Српски као нематерњи, вежбе и контролни задаци за ученике од 5. до 8. разреда*, Суботица, 1998.
9. Станкић, Миланка, *Падежна синонимија*, објављен сажетак, Први босанскохерцеговачки славистички конгрес, Сарајево, 2011.
10. Станкић, Миланка. Басарић, С. *Примена корелацијско-интеграцијског система у настави српског језика и књижевности*, Пети конгрес примењене лингвистике, ДЛПС – АЛАС, Нови Сад, 2016

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У закључним разматрањима докторске тезе **Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности** (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године) наглашен је недостатак литературе која повезује градиво српског језика и књижевности. Ауторка је нагласила да је истраживање доказало да се применом корелације језика и књижевности може значајно унапредити настава, побољшати мотивација ученика и на тај начин допринети и бољим резултатима на такмичењима и завршним испитима. Примена корелације у настави српског језика и књижевности представља врло значајан сегмент рада наставника у средњој школи јер доприноси бољој рецепцији књижевног дела, већој заинтересованости ученика за активност на часу, побољшава њихове когнитивне способности, подиже ниво компетенција за интеракцију са околином – нагласила је ауторка. Трагајући за језичком структуром књижевног дела понире се у дубинске слојеве интерпретираних текстова који откривају механизме размишљања писца, откривају начини на које дело настаје и функционише, а тај новооткривени свет пружа ученицима могућност да се критички односе како према тексту тако и према појавама у животу које то дело имплицира. Анализом језика у књижевног делу развија се и језичка култура и на тај начин доприноси квалитетнијој комуникацији ученика и њиховој бољој припремљености за животне ситуације које их очекују у школи и изван ње. Повезивање наставе језика и наставе књижевности ученицима отвара могућност стварања целовите слике о принципима функционисања уметничког дела. Све то доприноси већој заинтересованости за наставу Српског језика и књижевности у средњој школи, а посредно утиче и на мотивацију талентованих ученика да се укључе у такмичења или да се одреде за студије језика или књижевност. Требало би развијати квалитетнију сарадњу између наставника основних и средњих школа у циљу обезбеђивања континуитета рада са даровитом децом – нагласила је ауторка. Један од њих јесу облици стручног усавршавања као што су семинари и студијска путовања која подижу ниво мотивације и наставничких компетенција. Да би ученици постизали боље резултате на такмичењима и завршним испитима из Српског језика и књижевности, мора се много тога променити у начину реализације наставе а у сусрету са савременим технологијама. Из анкета спроведених међу ученицима суботичких средњих школа можемо видети да велики број ученика мисли

да часове српског језика и књижевности треба другачије организовати како би били занимљивији и боље припремали за стварне животне ситуације. Ученици сматрају да не знају у довољној мери правописна и граматичка правила због занемаривања наставе из области граматике – закључено је у дисертацији.

Закључци дисертације Миланке Станкић су добро изведени на основу теоријске елаборације и спроведеног истраживања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Начин приказа и тумачења резултата истраживања у докторској тези Миланке Станкић **Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности** (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године) је добар, егзактан и научно релевантан, у складу са постављеним циљевима и на одговарајући начин коришћеном литературом, потврђен емпиријским истраживањима. Кандидаткиња је успело осмишљеним апликацијама потврдила да је добар и талентован практичар.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Докторска дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Докторска дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године) је оригиналан допринос науци по томе што **испуњава празнине у литератури из те области и пружа бројне методичке моделе применљиве у наставној пракси.**

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Докторска дисертација нема недостатака.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

Комисија предлаже да се докторска дисертација Миланке Станкић Примена корелацијско-интеграцијског система у средњошколској настави српског језика и књижевности (у функцији побољшања постигнућа ученика на крају школске године) **прихвати, а кандидату одобри одбрана.**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Оливера Радуловић

др Гордана Штасни

др Вељко Брборић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.